

До відкриття VII Польсько-українського кардіохірургічного форуму «Прогресивні досягнення в кардіохірургії – обмін досвідом» (25-26 травня 2017 р., м. Івано-Франківськ)

Вітальне слово

Шановні учасники конференції, дорогі колеги!

Маю честь привітати вас із відкриттям VII Польсько-українського кардіохірургічного форуму «Прогресивні досягнення в кардіохірургії – обмін досвідом».

У сучасному суспільстві здоров'я стає головною цінністю і кожної людини, і кожної держави. Фізично та психічно здорове населення, відтворюване в поколіннях, є запорукою існування та процвітання держави. Необхідно визнати, що наразі система охорони здоров'я не охоплює належним чином потреби здорового населення. Ситуація ускладнюється неупинно зростаючим тягарем неінфекційних захворювань та відсутністю адекватного впливу на їх зменшення. Це призводить до того, що Україна посідає друге місце в Європейському регіоні за рівнем смертності, яка з 1991 по 2012 рік збільшилася на 12,7%, тоді як у Європейському Союзі цей показник знизився на 6,7%.

На сьогодні в Україні працює 39 центрів, 28 з яких надають повний обсяг кардіохірургічної допомоги (заблоковано два центри в Луганську, два центри в Донецьку, один центр у Сімферополі).

Незважаючи на суттєві труднощі як у медичній галузі, так і в цілому в державі, 2016 рік та чотири місяці 2017 року стали для Асоціації дуже плідними. Ми іні-

ціювали проект «Державної програми профілактики, лікування та реабілітації серцево-судинних захворювань на 2017–2021 роки», розробленого згідно з п. 3 Спільного наказу МОЗ та НАМН України № 711/61 від 15.07.2016, і взяли безпосередню участь у його створенні. Зараз проект знаходиться на затвердженні в МОЗ України. Якщо Програма буде схвалена, це дасть можливість створити організаційну модель надання доступної медичної допомоги хворим із невідкладними станами, оптимізувати роботу лікувальних закладів, які надають допомогу хворим із серцево-судинними захворюваннями на всіх рівнях, та забезпечити їх необхідним обсягом витратних матеріалів.

Як відомо, в Україні тільки внаслідок **раптової зупинки серця** на догоспітальному етапі щороку помирає 50–70 тис. осіб, з них до 20 тис. – працездатного віку. У 88% причиною розвитку раптової серцевої смерті є життєзагрозливі аритмії. Оскільки 80% випадків раптової серцевої смерті стається поза лікувальними закладами, розрахункове виживання становить 3–5%.

Для великої групи пацієнтів з ішемічною хворобою серця та різними видами кардіоміопатій, незважаючи на стандартні методи терапії (медикаментозні, реконструктивні операції на серці тощо), щорічний ризик розвитку раптової серцевої смерті сягає 25%. Така ситуація зводить нанівець попередні затрати і зусилля з терапевтичного лікування даній категорії пацієнтів. Таким пацієнтам для вторинної профілактики раптової серцевої смерті абсолютно показана імплантація кардіовертерів-дефібриляторів. У 2016 році в Україні здійснено всього 65 імплантацій кардіовертерів-дефібриляторів (для порівняння: у 2014 році – 70 пристроїв, у 2013 – 88). Тобто на 1 млн. населення в Україні імплантується 1,5 кардіовертери-дефібрилятори, тоді як у Грузії – 3, в Росії – 14, Білорусії – 32. Колосальним є відрив від інших країн: у Польщі, наприклад, щороку на 1 млн. населення припадає 297 приладів, що майже в 200 разів більше, ніж в Україні. Із січня по березень 2017 року, згідно з даними реєстру пацієнтів із життєзагрозливими захворюваннями серця, створеного осередком лікарів-аритмологів, лист очікування на імплантацію кардіовертера-дефібрилятора поповнили ще 58 пацієнтів.

Особливу проблему становлять пацієнти молоді та працездатної вікової групи (15–50 років). Це пацієнти з вродженим синдромом подовженого інтервалу QT та гіпертрофічною кардіоміопатією. При таких патоло-

гіях очікувана тривалість життя налічує десятки років за умови своєчасної імплантації кардіовертера-дефібрилятора. Тому важливим є впровадження ефективних заходів із профілактики **раптові смерті**, якомога ранньої діагностики причин її виникнення з метою їх своєчасної корекції (у більшості випадків це життєзагрозливі фатальні аритмії).

Суттєвою проблемою, причиною якої є вкрай недосконала система збору та обробки статистичної інформації, є відсутність чіткої та достовірної структури смертності від ССЗ у розрізі патологій і станів, стосовно яких можна здійснювати ефективні медичні та організаційні заходи. В цій структурі, наприклад, можливо з високим рівнем достовірності виділити категорію гострих інфарктів міокарда (ГІМ) – 8000 смертей із майже 40000 діагностованих, інсультів – 40000 смертей із 105000 діагностованих, тромбоемболію легеневої артерії – близько 10000 смертей із 50000 діагностованих, розшарування аорти – 700–750 смертей із 850–900 діагностованих.

Нагальною є необхідність створення працюючої **системи єдиних електронних реєстрів пацієнтів** із патологією ССЗ (з повною електронною історією хвороби та супутніх захворювань). А в ідеалі це повинні бути загальні уніфіковані електронні реєстри – медичні картки всього населення України.

Широкі перспективи відкриває міжнародна співпраця. Наприклад, у НІССХ імені М. М. Амосова зараз проходять навчання інтерни із Замбії та Узбекистану, а двоє

наших молодих лікарів навчаються в Італії. Заклади-члени Асоціації регулярно приймають міжнародні бригади фахівців, які проводять навчання персоналу, допомагають у впровадженні новітніх методик лікування.

Наша конференція – це ще одна можливість для обміну сучасною інформацією, практичним лікарським досвідом, тобто ще одна школа вдосконалення для науковців і практикуючих лікарів.

Асоціація серцево-судинна хірургів України об'єднує зусилля лікарів і дослідників, педагогів і клініцистів, які працюють не тільки в галузі кардіології, а й у суміжних професіях, для вирішення завдання зниження смертності від серцево-судинних захворювань. На платформі міждисциплінарної взаємодії створюються всі умови для проведення наукових досліджень і впровадження в клінічну практику нових методів діагностики та лікування.

Вважаю, що це чудова нагода для спеціалістів і керівників з різних куточків країни не тільки представити власні здобутки, нові напрацювання та досягнення, а й ознайомитися з досвідом іноземних фахівців.

Бажаю учасникам зустрічі плідної роботи і нових творчих здобутків в ім'я збереження здоров'я громадян нашої країни!

В. В. Лазоришинець,
*президент Асоціації серцево-судинних хірургів України,
член-кореспондент НАМН України, професор*